

EIR 2019:

Izbor ključnih dejstev o stanju izvajanja okoljske politike v Evropi

OPREDELITEV, CILJI IN KORISTI EIR

- Pregled izvajanja okoljske politike (Environmental Implementation Review – EIR) na področju okoljske politike in zakonodaje EU z opredelitvijo vzrokov za vrzeli pri izvajanju in obravnavo sistemskih ovir pri okoljski integraciji v vseh sektorjih politike. Orisuje glavne izzive za posamezne države članice, pa tudi obstoječe dobre prakse.
- Če so skupno dogovorjena pravila nepravilno izvedena, lahko Komisija sproži pravne postopke in pogosto tudi nima druge izbire. Kakorkoli, da bi izboljšali priložnosti za boljše in pravočasno izvajanje (prekrški predstavljajo odpravo kršitev zakonodaje EU šele po tem, ko se ti že zgodijo), je Komisija pripravila Pregled izvajanja okoljske politike, da bi državam članicam EU omogočila prilagojene rešitve že v zgodnji fazi.
- Izvajanje okoljske politike in zakonodaje EU je bistvenega pomena za zdravo okolje in lahko ustvari nove priložnosti za ekonomski razvoj in zeleno rast.
- Na podlagi nove študije ocenjujejo, da trenutne vrzeli pri izvajanju okoljske zakonodaje družbo vsako leto stanejo približno 55 milijard evrov.
- Komisija se je zavezala, da bo pomagala državam članicam izboljšati izvajanje okoljske zakonodaje, na primer s pomočjo orodja za medsebojno izmenjavo (Peer-to-Peer – P2P) in z dvostranskimi dialogi. Uspešnost teh orodij zahteva aktivno udejstvovanje regionalnih in lokalnih oblasti ter drugih deležnikov.

KROŽNO GOSPODARSTVO

- Evropska komisija je leta 2015 prevzela ambiciozen akcijski načrt za krožno gospodarstvo, ki vključuje ukrepe za podporo pri spodbujanju prehoda Evrope v krožno gospodarstvo, pospeševanja svetovne konkurenčnosti, spodbujanju trajnostne gospodarske rasti in ustvarjanju novih delovnih mest.
- Akcijski načrt EU za krožno gospodarstvo vzpostavlja konkreten in ambiciozen akcijski načrt z ukrepi, ki pokrivajo celoten krog: od proizvodnje in potrošnje do upravljanja z odpadki in trženja sekundarnih surovin ter pregledan zakonodajni predlog glede odpadkov. Aneks k akcijskemu načrtu postavlja časovni načrt za dokončanje ukrepov.. Predlagani ukrepi bodo prispevali k »sklenitvi kroga« življenjskih ciklusov izdelkov z intenzivnejšim recikliranjem in ponovno uporabo ter prinesli koristi, tako za okolje, kot za gospodarstvo.
- Čeprav smo okvir politike EU za krožno gospodarstvo okrepili, ta še vsebuje prostor za izboljšave pri izvajanju na različnih področjih, vključno z odpadki.

**TAKE THE
INITIATIVE!**

**#EUGreenWeek
13–17 MAY 2019**

- Z vidika odpadkov je cilj recikliranja 50 % komunalnih odpadkov do leta 2020 doseglo 5 držav članic EU, številnim drugim pa grozi, da ga ne bodo izpolnile.
- Preprečevanje nastajanja odpadkov ostaja pomemben izziv: povprečno ustvarjanje komunalnih odpadkov se je v EU od leta 2014 povečalo.

PODNEBNE SPREMEMBE

- Podnebna zakonodaja EU si prizadeva prispevati k Evropi, ki je bolj odporna na podnebne spremembe, z boljšo pripravljenostjo in močnejšo sposobnostjo odziva na vplive podnebnih sprememb na lokalni, regionalni ravni in na ravni EU.
- Na splošno obstaja dobra raven izvajanja podnebne zakonodaje po vsej EU, čeprav je treba intenzivirati prizadevanja v posameznih državah članic in na ravni EU, da preprečimo in/ali zmanjšamo škodo, ki je posledica podnebnih sprememb.
- Popolno izvajanje podnebne zakonodaje EU bi do leta 2030 zmanjšalo emisije v EU za približno 45 % (v primerjavi z letom 1990).

VARSTVO NARAVE IN BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI

- EU je že dosegla cilj konvencije ZN za leto 2020 o biotski raznovrstnosti z zaščito 10 % obalnih in morskih območij. Na kopnem se je omrežje Natura 2000 še razširilo in zdaj zajema 18 % kopenskih območij. Temu napredku navkljub mora večina držav članic pospešiti svoja prizadevanja k izpopolnjevanju in dobremu upravljanju omrežja Natura 2000.
- Kljub določenemu napredku na lokalni ravni se izguba biotske raznovrstnosti v EU nadaljuje. Občutne vrzeli v uresničevanju izvajanja, uveljavljanja, financiranja in integracije politike držav članic vplivajo na prizadevanja za zaščito evropskih ekosistemov pred pritiski, kot so neustrezne kmetijske prakse, strnjenost mest ali širjenje invazivnih tujerodnih vrst.

ZDRAVJE IN KAKOVOST ŽIVLJENJA DRŽAVLJANOV

Kakovost zraka/hrup

- Kljub izboljšanju kakovosti zraka v Evropi v zadnjih desetletjih mora večina držav članic pospešiti zmanjšanje emisij, zlasti na področjih transporta in kmetijstva, in spodbujati bolj čisto proizvodnjo energije.
- Od leta 2017 potekajo med državami članicami in Komisijo dialogi z osredotočenostjo na kakovost zraka.. Do konca leta 2018 so organizirali šest »Dialogov za čist zrak«, da bi obravnavali specifične izzive na Češkem, Madžarskem, Irskem, v Luksemburgu, na Slovaškem in v Španiji.

**TAKE THE
INITIATIVE!**

**#EUGreenWeek
13–17 MAY 2019**

Industrijske emisije

- Direktiva o industrijskih emisijah si prizadeva za zagotovitev visoke ravni zaščite zdravja ljudi in okolja, pri čemer spodbuja inovacije in konkurenčnost. Lansirajo mnogo naprednih tehnologij, ki pomagajo dosegati obsežno zmanjšanje količine onesnaževalcev, toda izzivi ostajajo: industrijske emisije v sektorju pridobivanja energije so glavni viri onesnaževanja zraka in/ali vode v 11 državah članicah, medtem ko v 7 državah povzročajo največ emisij vzreja perutnine in prašičev, in v 2 državah so to železarne in jeklarne. Emisije iz dejavnosti predelave odpadkov ostajajo zaskrbljujoče v treh državah članicah.

Voda

- Da bi lahko v celoti dosegli cilje zakonodaje EU o vodi, vključno z komunalno odpadno vodo, in obvladovanjem poplavne ogroženosti in upravljanjem povodij, je treba še veliko postoriti, čeprav so številne države članice izvedle dobre ukrepe. Za doseganje teh ciljev bodo ključnega pomena povečane investicije, vključno z EU sredstvi.

Kemikalije

- Okolju varno ravnanje in varna uporaba kemikalij sta osrednja tema zakonodaje EU o kemikalijah. Države članice krepijo svoje sodelovanje pri izvrševanju zakonodaje.

ZELENA OBDAVČITEV, ZELENA JAVNA NAROČILA IN OKOLJSKO FINANCIRANJE

- Finančne spodbude in gospodarski instrumenti, vključno s postopnim odpravljanjem okoljsko škodljivih stranskih produktov predstavljajo učinkovit in uspešen način doseganja okoljskih ciljev.
- V več državah članicah predstavlja glavni izziv okoljskega financiranja zagotavljanje njegove ustrežni ravni; v drugih pa predstavlja težavo učinkovita uporaba sredstev EU, včasih zaradi nezadostnih upravnih zmogljivosti.
- Za doseganje okoljskih ciljev je pogosto potrebno namensko financiranje – znotraj Evropskega strukturnega in investicijskega sklada (ESIF), predstavlja področje »varstvo okolja in učinkovita raba virov« v obdobju med 2014 in 2020 najvišjo dodelitev sredstev v 12 državah članicah.

UPRAVLJANJE/INTEGRACIJA OKOLJSKE POLITIKE

- V več državah članicah imajo okoljski organi premalo osebja in to pomanjkanje kapacitet in kadrov vpliva na sposobnost izvajanja in uveljavljanja.
- Države članice lahko še izboljšajo svoje okoljsko upravljanje. To vključuje tudi preglednost, dostop do informacij ali zagotavljanje, da lahko nevladne organizacije

**TAKE THE
INITIATIVE!**

**#EUGreenWeek
13–17 MAY 2019**

izpodbijajo zakonitost v zvezi z okoljskimi zadevami. Vključuje tudi izboljšanje virov in sposobnost različnih ravni uprave za učinkovito izvajanje in uveljavljanje okoljske zakonodaje.

- Boljšo integracijo v okolje je mogoče doseči, če so upoštevane okoljske zadeve na področju kmetovanja in izvajanja drugih javnih politik, kot so energija, transport in kmetijstvo.
- TAIEX-EIR PEER 2 PEER je orodje za vzajemno učenje. Okoljske organe spodbuja k boljšemu izvajanju okoljske zakonodaje.
- Strokovne izmenjave TAIEX-EIR PEER 2 PEER lahko obravnavajo vse zadeve, ki jih pokrivajo državna poročila EIR: na primer krožno gospodarstvo in upravljanje z odpadki, varstvo narave, biotska raznovrstnost, zelena infrastruktura in varstvo tal, izboljšanje kakovosti zraka, kakovost vode in upravljanje, trajnostni urbani razvoj. Soočijo se lahko tudi z običajnimi vzroki za vrzeli pri izvajanju, kot je upravna zmogljivost, sposobnosti, koordinacijski mehanizmi, dostop do pravnega varstva, okoljska odgovornost, zagotavljanje skladnosti in poročanje ter izmenjava okoljskih informacij ali drugih vidikov okoljskega upravljanja.
- Uporaba orodja TAIEX-EIR PEER 2 PEER se je uspešno začela leta 2018. Vse države članice so se udeležile vsaj enega dogodka, več kot 50 % dogodkov pa je bilo izvedenih v obliki večdržavnih delavnic.

V letu 2018 je bilo izvedenih 19 projektov. Večina dosedanjih projektov P2P je vključevalo področja krožnega gospodarstva, odpadkov in zraka.

**TAKE THE
INITIATIVE!**

**#EUGreenWeek
13–17 MAY 2019**